

Kamu Görevlisi Kavramı Açısından Geçici Köy Korucuları

Veysel ERAT¹

Öz

Bu çalışmanın amacı, bir kamu hizmeti yerine getiren geçici köy korucularının kamu personel rejimi içindeki yerini incelemektir. Literatürde kamu görevlisi kavramı ve konu ile ilgili yüksek yargı kararları ekseninde değerlendirildiğinde, geçici köy korucuları kamu görevlisi sayılmamaktadır. Ancak, kamusal bir hizmeti yerine getiren her kişi en geniş anlamda kamu görevlisidir. Geçici köy korucuları özlük hakları açısından değerlendirildiğinde kamu görevlileri arasında en düşük haklara sahip olanlardandır.

Anahtar Kelimeler: Geçici Köy Koruculuğu, Personel Yönetimi, Kamu Görevlisi.

JEL Sınıflandırma Kodları: H83, J49, M12.

Temporary Village Guards in Terms of Concept of Public Official

Abstract

The aim of this study is to analyse the role of temporary village guards within the public personnel regime. Temporary village guards are not regarded as public officials when their status is evaluated according to the concept of public official in the literature and high court decisions. However, every person working in the delivery of public services is a public official in the broadest sense. Temporary village guards are at the bottom when their rights and entitlements are taken into consideration among public employees.

Keywords: Temporary village guard, Personnel Management, Public Official.

JEL Classification Codes: H83, J49, M12

¹ Arş. Gör. Dokuz Eylül Üniversitesi, İİBF, Kamu Yönetimi, veyselerat@hotmail.com.

1. GİRİŞ

1924 yılında 442 sayılı Köy Kanunu ile uygulanmaya başlanan köy koruculuğu, korucuların idari olarak muhtara bağlı olduğu ve aylıkları köylüler tarafından ödenen bir sistemdi. Bunun dışında herhangi bir özlük hakkı bulunmayan köy korucuları, 1985 yılına kadar mevcut durumlarında çok az bir iyileşme ile görevlerine devam etmişlerdir.

1984 yılında Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde ilk eylemini gerçekleştiren silahlı örgüt PKK(Partîya Karkerên Kurdîstan), köy koruculuğu sisteminde bir değişime neden olmuştur. Köy koruculuğu sistemi 1985 yılında 'geçici köy koruculuğu' ismi ile yeniden örgütlendirilmiştir. Geçici köy koruculuğu sistemini mevcut köy koruculuğundan ayıran birçok yön vardır. Yeni sistemde geçici köy korucularına aylık, kısmi sağlık güvencesi, görev esnasında meydana gelen mağduriyetlerin giderilmesi ve belirli bir görev süresini yerine getirenlere görev sonrası aylık bağlanması gibi özlük hakları tanınmıştır. Ayrıca her iki sistem için farklı yönetmelik ve bu yönetmeliklere dayanan farklı görev koşulları bulunmaktadır.

Geçici olarak istihdam edilmeleri öngörülen ancak koşulların izin vermemesi nedeni ile bugünde devam eden bu sistem, uygulandığı bölgede meydana getirmiş olduğu sonuçlar nedeniyle sıklıkla gündeme gelmiştir. Sistemin kaldırılmasını savunan çoğunluğun görüşünün yanında sistemin iyileştirilmesini talep eden görüşler az da olsa mevcuttur.

Geçici köy koruculuğu üzerine yapılan çalışmalar sınırlıdır. Çeşitli sivil toplum örgütleri tarafından yapılan bu çalışmalar, koruculuk

sisteminin beraberinde getirmiş olduğu olumsuzluklar üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bununla birlikte geçici köy koruculuğu ile ilgili akademik olarak yapılan lisansüstü çalışmalar bulunmaktadır. Metin Argunhan tarafından yazılan “Hamidiye Alayları ile Koruculuk İlişkisi” adlı çalışma, Osmanlı Devleti’nin son dönemlerinde oluşturulan ve köy koruculuğu sistemi ile aynı bölgede uygulanan, Hamidiye Alayları ile geçici köy koruculuğu sistemini tarihsel olarak karşılaştırmaktadır. Nur Tüysüz tarafından yapılan “Yerel Güvenlik ve Etnik Kimlik: Güneydoğu Anadolu’da Bir Köy Üzerinden Köy Koruculuğu Sistemi” başlıklı bir başka çalışmada ise, köy korucununun toplumsal yansımaları incelenmiştir. Son olarak, geçici köy koruculuğunu sosyolojik olarak inceleyen Cevdet Dolapçı’ya ait “Sosyolojik Açıdan Koruculuk Sistemi ve Köy Koruculuğu” adlı çalışma bulunmaktadır. Ancak geçici köy korucularının personel rejimi bağlamında statülerinin incelendiği bir çalışma mevcut değildir. Konu ile ilgili yapılan çalışmaların tamamı sistem ve sonuçları üzerine yoğunlaşmıştır. Geçici köy koruculuğu toplumsal ve siyasal yansımaları ile birlikte, sistem içerisinde yer alan bireyleri de etkileyen bir sistemdir. Sistemin aktörlerinin hukuksal statüsünün göz ardı edildiği çalışmaların aksine, bu çalışma ile geçici köy koruculuğu sistemine farklı bir açıdan yaklaşılarak, bu korucuların kamu personel yönetimi açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada veri toplama tekniği olarak, literatür taraması ve belge analizi kullanılmıştır. Hukuksal düzenlemelerin yanında yüksek mahkemelerin konu ile ilgili vermiş olduğu kararlar analiz edilmiştir. Çalışmada öncelikle kamu personel yönetimi ve kamu görevlisi kavramları ile ilgili genel bir bilgi verildikten sonra koruculuk sistemi,

‘köy koruculuğu’ ve ‘geçici köy koruculuğu’ başlıkları Őeklinde ayrı ayrı incelenecektir. Son olarak geçici köy koruculuğu, ‘kamu görevlisi’ kavramı ekseninde tartışılarak, bu korucuların statülerinin ne olduğu konusu incelenecektir.

2. KAMU PERSONEL YÖNETİMİ

İnsanın yalnız başına tüm gereksinimlerini karşılama imkânı bulunmadığı için örgütlülük bir gereksinim haline gelmektedir ve örgütlenme neticesinde yönetilme olanağı doğmaktadır (Tortop vd., 1999: 71). Örgütler, kamu yönetimi sisteminin birincil elemanı olan insandan sonra, bu insanlar için mal ve hizmet üretilmesi ve bunların sunulmasında en temel unsurdur (Parlak ve Sobacı, 2005:9). Doğal bir sonuç olarak örgütün amaçlarını başarılı bir Şekilde gerçekleştirmesi, örgüt çalışanlarının yeteneklerini etkin bir Şekilde kullanmalarıyla ilgilidir (Şaylan, 2000: 15).

Personel yönetimi, örgütsel amaçların gerçekleştirilmesi için gerekli olan bireylerin bulunması ve bu bireylerden en etkin bir Şekilde yararlanılması için gerekli örgütsel etkinliklerin tümünü içerir (Kayar, 2011: 2). Diğer bir ifade ile personel yönetimi, personelin kurumuna yararlı olacak Şekilde, yasalara aykırı davranmadan etkin yönetilmesini sağlayan işlev ve çalışmaların bütünüdür (Yılmaz ve Ökmen, 2004: 4).

Devletin istihdam ettiği personelin çalıştırılma rejimi olarak tanımlanan (Aslan, 2005:1) kamu personel yönetimi, bir yönetsel makam tarafından atanarak görevlendirilen ve görevini bir meslek olarak yürüten çalışanların örgütlenme ve yönetilme sistemini inceleyen kamu yönetiminin bir alt dalıdır (Güler, 2005: 46). Kamu hizmetini yerine

getiren çalışanların atanma, sınıflandırma, maaş dereceleri, gözetimleri, terfileri, disiplin konuları yanında eğitim, beşeri ilişkiler ve emeklilik gibi konular, kamu personel yönetiminin geleneksel ilgi alanıdır (Kayar, 2011:4). Böylece personel yönetimi, kamu hizmetinin gereklerinin yerine getirilmesinin yanı sıra kamu personelinin çıkarlarını da göz önünde tutarak, hizmet gereği ile kamu personelinin faydasını birleştirmeye çalışır (Versan, 1984: 305).

3. KAMU GÖREVLİSİ

Kamu görevlisi kavramı, geniş anlamda bütün devlet ve kamu tüzel kişilerinde çalışanları kapsamaktadır (Gözler ve Kaplan, 2012: 614; Atay, 2006: 433; Dedirman, 2007: 406; Günday, 2011: 580). 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda yapılan tanım, doktrinde geniş anlamda kamu görevlisi tanımı ile paralel bir anlamdadır. Bu kanun kamu görevlisini *“kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişiler”* olarak tanımlamıştır. Dar anlamda kamu görevlisi ise sadece memurları kapsamaktadır (Gözler ve Kaplan, 2012: 615; Dedirman, 2007: 407).

Dar anlamda kamu görevlisi, idare hukukunu ilgilendiren ve kamu görevlisi kavramı ile kastedilen anlamdadır (Gözler ve Kaplan, 2012: 615; Atay, 2006: 666; Günday, 2011: 580). 1982 Anayasası'nın *memurlar ve diğer kamu görevlilerinin* kimler olduğunu düzenleyen 128. maddesi ile kastedilen dar anlamdaki kamu görevlileridir (Atay, 2006: 670). Bu maddeye göre bir kamu görevlisinin ifa etmesi gereken görevin koşulları şunlardır:

- Görülen kamu hizmetinin devlet, kamu iktisadi teşebbüsleri veya diğer kamu tüzel kişilerinince yapılması,
- Yapılan kamu hizmetinin genel idare esaslarına göre yürütülmesi,
- Görevin niteliğinin asli ve sürekli olması,

Son olarak bir kişinin kamu görevlisi sayılması için istihdam edilen personelin niteliği, atanması, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenlenmesi gerekir.

Bu düzenlemeden yola çıkarak doktrinde Anayasa'nın *diğer kamu görevlisi* ile kimleri kastettiği konusu tartışmalıdır. Bir görüşe göre memurlar dışında kalan ve ayrı personel kanunları bulunan hâkimler ve savcılar, akademik personel ve askeri personel, diğer kamu görevlisi olarak kabul edilmektedir (Aslan, 2012:3). Bunun dışında kalan ve personel konularının kanun ile düzenlenmediği ve yaptıkları görevin niteliğinin sürekli olmadığı, sözleşmeli ve geçici personel kamu görevlisi değildir. Diğer bir görüşe göre ise, sözleşmeli personel, geçici personel ve siyasi teşkilatta görev alanlar da diğer kamu görevlileri arasındadır (Akyılmaz vd., 2009: 547).

Bu tartışmaların nedeni, 1982 Anayasası'nın konu ile ilgili maddesinin 1961 Anayasası'na göre farklı olarak düzenlenmesidir. 1961 Anayasası'nın 117. maddesi "*devletin ve diğer kamu tüzel kişilerin genel idare esaslarına göre yürütmekte yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar eliyle görülür*" demektedir. 1982 Anayasası bundan farklı olarak "*devletin ve diğer kamu tüzel kişileri*" ifadesinin yanına *kamu iktisadi teşebbüslerini*

eklemiş ve 1961 Anayasası'nda memurlar eliyle yürütülecek kamu hizmetlerinin memurlar ve *diğer kamu görevlilerince* yürütüleceği düzenlenmiştir. Diğer bir ifade ile 1982 Anayasası'na *kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu görevlileri* ifadelerinin girmesi doktrinde kamu görevlisinin kimler olduğunun tartışılmasına neden olmuştur.

1961 Anayasası, özel idare usulleri ile kamu iktisadi teşebbüslerini kastederken, 1982 Anayasası'nda kamu iktisadi teşebbüsleri, *genel idare esasları* kuralı kapsamına alınmıştır. Böylece Anayasa kamu iktisadi teşebbüslerini bir yandan kuralın içine alırken diğer taraftan genel idare esasları kavramı ile kural dışına atmaktadır (Aslan, 2007: 22-23). Bu durum 'genel idare esası' ve 'özel idare usulleri' ayrımının ortadan kalkmasına neden olmuştur (Duran, 1986: 18; Aslan, 2007: 23). Doğal bir sonuç olarak 1982 Anayasası'nın memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülecek asli ve sürekli görevler için *genel idare esasları*, ön koşul olma özelliğini yitirmiştir (Aslan:2007: 24). Doktrinde bu durum iki farklı şekilde yorumlanmıştır. Bir görüşe göre, bu belirsizlik ve 1982 Anayasası'nın tüm kamu hizmeti görevlilerini 'memurlar ve diğer kamu görevlileri' ifadesi ile tek bir personel kategorisi içine alması, genel idare esası ve özel idare usulü çalışanları arasında bir ayrıma gitme olanağını ortadan kaldırmıştır (Duran, 1986: 18). Diğer bir görüşe göre ise, her ne kadar Anayasa'da belirtilen genel idare esası önkoşulu, uygulanabilirliğini yitirmişse de Anayasa'nın kamu görevlileri ile ilgili diğer koşulları geçerliliğini korumaktadır. Bu nedenle bir kişinin kamu görevlisi sayılması için yaptığı hizmetin asli ve sürekli olması ve bu kişinin görevle ilgili personel konularının kanunla düzenlenmesi gerekir. Diğer bir ifade ile ilk görüş, yukarıda bahsedilen nedenlerden dolayı

diğer kamu görevlisi kavramını geniş yorumlarken; ikinci görüş, bu nedenleri görmezlikten gelip Anayasa'nın ilgili maddesinin diğer koşullarını, diğer kamu görevlisi kavramını tanımlarken sınırlandırıcı unsurlar olarak kullanmıştır.

4. KORUCULUK VE KORUCULARIN GÖREV TANIMI

Köy korucularının yapmış oldukları görev bir kolluk görevidir. Kolluk kavramı eskiden beri toplumsal düzeni sağlamak ve bu düzeni muhafaza etmek için idarenin sahip olduğu gücü ifade eder (Akgüner, 2003:195). Genel olarak kamu düzenini sağlama, suç ve suçluları tespit etme, yakalama ve bu amaçla ilgili kuruluşlara yardımcı olma görevlerine kolluk görevi denir (Dündar, 1988:1). Kolluk görevini yerine getiren kişilerin sınıflandırılmasında literatürde farklılıklar vardır. Bazıları genel ve özel kolluk diye ikili bir ayrıma giderken, bazıları yardımcı kolluğu ve özel güvenliği de bu sınıflardan ayrı görüp dördü bir ayrıma gitmektedir (Aydın, 2011: 31). Köy korucularının yapmış olduğu görev, kamu kolluk güçlerinin bir alt dalı olan yardımcı kolluk türüne girmektedir. Yardımcı kolluk, genel kolluk ve kamu özel kolluğunun bulunmadığı zamanlarda kolluk görevini yerine getiren kişidir (Üzel, 2008: 77). Köy Kanunu'na göre köy korucularının görevi, köy sınırı içinde herkesin ırzını, canını, malını korumaktır. Köy muhtarlarının emri altında bulunan ve silah taşımaya yetkili koruculara karşı gelenler jandarmaya karşı gelmiş gibi ceza görürler (Köy Kanunu, m: 68-73). Bu da korucuların yardımcı kolluk olmasına rağmen köy içinde jandarmanın bulunmadığı zamanlarda genel kolluk vazifesini gördüklerini göstermektedir.

4.1. Köy Koruculuğu

1924 yılında 442 sayılı Köy Kanunu ile uygulanmaya başlanan koruculuk sistemi, dönemin koşulları itibariyle artan eşkıyaya karşı oluşturulmuş bir sistemdir. Köy koruculuğu sistemi o günün koşullarında, ülke genelinde kolluk güçleri yaygın ve yerleşik olmayan devlet için zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır. Köy koruculuğu sistemi, 1930'lu yılların sonlarında jandarma teşkilatının yaygınlaşması ile fiilen kalksa da (Peker ve Akça 2013: 8) ilgili kanun yürürlükte kalmış ve köy korucuları ile ilgili birtakım düzenlemeler yapılmıştır.

Köy korucularının 1924 yılında personel yönetimi bağlamında sahip oldukları tek hak, almış oldukları aylıktır ve bu aylık köylülerden toplanan paradan ödenmektedir. Köy korucuları ile ilgili 1985 yılına kadar birkaç kez değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklikler köy korucularının statüleri ile ilgili olmayıp mevcut durumlarını iyileştirici düzenlemelerdir. 1941 yılında köy korucularının kıyafetlerinin parasının yılda bir kez köy parasından karşılanacağı kararı alınmıştır (TBMM ZC, 1941: 284). 1946 yılında İstanbul Milletvekili İsmail Hakkı Ülkmen, köy korucularına ödenen ücretin köy halkından toplandığını ve halktan toplanan paradan vergi almanın uygun olmadığını neden göstererek, köy korucularından vergi alınmaması gerektiğini belirtmiştir. Bunun üzerine Kazanç Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklik ile köy korucularının bazı vergilerden muafiyetleri sağlanmıştır (TBMM TD, 1946: 260). 1980'de Tokat Milletvekili Ömer Dedeoğlu'nun talebi ile köy korucuları Nakdi

Tazminat Kanunu kapsamına alınmıştır² (TBMM TD, 1980: 369-848). Son olarak 1983 yılında Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun ile korucuların kaçağı yakalama durumunda, kaçak eşyanın bir bölümü veya tamamı ile ödüllendirilecekleri düzenlenmiştir (MGK TD, 1983: 521, 529, 627).

Yukarıda sayılan iyileştirmelerin hiçbiri köy korucularının kamu personel yönetiminin, personel hakları bağlamında asıl ilgi alanı olan aylık, emeklilik, terfi gibi haklarla ilgili düzenlemelerinden değildir. Köy korucuları idari bakımdan köy muhtarının gözetim ve denetimi altındadır. Mesleki olarak da bağlı buldukları jandarma komutanının emri altındadır (Köy Korucuları Yönetmeliği, md:11). Sonuç olarak Köy Kanunu ve Köy Korucuları Yönetmeliği'nde köy korucularına özlük hakkı olarak köy bütçesinden ödenen ücret, giyecek yardımı ve yılda 30 gün izin hakkı tanınmıştır.

4.2. Geçici Köy Koruculuğu

'Düzensiz yardımcı kuvvetler' olarak adlandırılan (Eickelman, 2007: 65) geçici köy korucuları, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde faaliyetlerini yürüten ve silahlı bir oluşum olan PKK örgütüne karşı oluşturulmuştur. Güvenlik güçlerinin fiziki olarak korumada yetersiz kaldığı yerlerde, vatandaşların can ve mal güvenliğini sağlamak amacıyla oluşturulmuş yasal bir sistemdir (Yüceşahin ve Özgür, 2006: 21). 1985 yılında 3175 sayılı Kanun ile bu sistem uygulanmaya başlanmıştır. Köy

² Nakdi tazminat gerektiren hallerin ortaya çıkması durumunda, köy korucuları için üçüncü derecenin son kademe aylığının 30 katının brüt tutarı, nakdi tazminat olarak ödeneceği karara bağlanmıştır.

Kanunu'na ek olarak getirilen 74. maddeye göre geçici köy korucuları aşağıdaki şartlar halinde temin edilir;

“Bakanlar Kurulunca tespit edilecek illerde; Olağanüstü Hal İlanını gerektiren sebeplere ve şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin köyde veya çevrede ortaya çıkması veya ne sebeple olursa olsun köylünün canına ve malına tecavüz hareketlerinin artması halinde de, valinin teklifi ve İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile yeteri kadar geçici köy korucusu temin edilebilir.”

Bu tarihten sonra geçici köy korucu sayısı sistemin uygulandığı bölgede hızla artmıştır. 1988 yılında 14 bin olan geçici köy korucu sayısı, 1995-1996 tarihinde 62 bin 624 iken 2000'lere doğru 90 bine çıkmış ve 2000 yılında geçici köy korucu alımı durdurulmuştur (TBMM GKT, 2009). 2007-2008'de ise geçici köy korucu sayısı 57 bin 199'dur (Karataşoğlu ve Akpınar, 2011: 269). Haziran 2012 itibariyle 45.072 geçici köy korucusu güvenlik güçlerine yardımcı olmaktadır.

Geçici köy korucusu olmak isteyenler bir dilekçe ile bağlı bulunduğu mülki idare amirliğine başvurur. Yapılan müracaatın incelenmesinden sonra uygun görülmeleri halinde, ilgili jandarma komutanlığına ve gereklilik durumunda diğer kamu kuruluşlarına gönderilirler. Yapılan araştırma sonucunda mülki idare amiri, köylerde görevlendirilecek korucu sayısını ve gereken şartları, muhtar aracılığı ile köyde ilan eder. Yapılan müracaatlar valilik veya kaymakamlık tarafından incelenir. Gerekli şartları taşıyıp taşımadıklarının tespiti için ilgili jandarma komutanlıkları veya diğer kamu kurumları görevlendirilebilir (Özgür,

2009: 120). Yapılan araştırmanın sonucu, kanaat ve gerekçe ile birlikte mülki idare amirliğine sunulur. Görevlendirmesi yapılacak geçici köy korucu sayısı dikkate alınarak valiliğe sunulur ve valinin onayı ile görevlendirilirler. Geçici köy korucusu alımlarında, geçici ve gönüllü köy korucularından terörle mücadelede hayatını kaybeden veya çalışamayacak derecede malul olanların çocuklarına, çocukları olmayanların kardeşlerine öncelik tanınır (Özgür, 2009: 120).

Geçici köy korucuları, köy korucularından farklı olarak idari bakımdan mülki idare amirine, mesleki olarak da jandarma komutanına bağlıdırlar (Özgür, 2009: 121). Sahip oldukları özlük hakları köy korucularından daha fazladır. Geçici köy korucuları devlet bütçesinden Aralık 2012 itibariyle 823,27 TL aylık ve 28,63 TL operasyon ücreti almaktadırlar. Bunun yanı sıra giyecek yardımı ve yıllık 20 gün izin alabilmektedirler (Özgür, 2009: 123).

2005 yılından önce hiçbir sosyal güvenlik kurumunun güvencesi altında bulunmayan geçici köy korucuları ile bunların eşleri ve bakmakla yükümlü oldukları anne, baba ve çocuklarının muayene, tetkik ve tedavileri, 2005 yılında yapılan değişiklik ile 3816 sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında Kanunu'nda öngörülen şartlara bakılmaksızın yeşil kart verilerek karşılanmıştır. Türkiye'de yeşil kart uygulamasının kaldırılmasından sonra 01.01.2012 tarihinden itibaren genel sağlık sigortası kapsamına alınmışlardır.

Bunlara ek olarak 55 yaşını dolduran geçici köy korucularının görevleriyle ilişiği kesilip, bu koruculara belirli bir aylık bağlanmaktadır

(Köy Kanunu, ek md: 16-17). Bu şekilde aylık alan geçici köy korucusu 2012 yılı itibariyle 15 bin 885 kişidir ve aylıkları 357,94- 572,71 TL arasında değişmektedir. Son olarak, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında hayatını kaybeden veya çalışamayacak derecede malul olan geçici ve gönüllü köy korucularının yakınlarından iki kişi genel, katma ve özel bütçeli kurum ve kuruluşlarla, mahalli idareler ve sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait her nevi teşebbüs veya bağlı ortaklıklardan birinde istemeleri halinde çalışabilirler.

Devletin PKK ile mücadele etmek için görevlendirmiş olduğu geçici köy korucuları dışında olan ve korucu kategorisinde bulunan diğer bir grup da gönüllü köy korucularıdır (Kurban, 2009: 254). Köy Kanunu madde 74'te geçtiği haliyle;

“Köy muhtarı ve ihtiyar meclisi, mahsul zamanlarında çapulcular ve eşkıya türemiş ise yağmadan köy halkını korumak için köylünün eli silah tutanlardan lüzumu kadarını gönüllü korucu ayırarak bunların isimlerini bir kağıda yazıp kaymakama götürür. Kaymakamın müsaadesi olursa bu gönüllü korucular asıl korucularla beraber yağmaya ve eşkıyaya karşı köy ve köylüyü korurlar.”

Bu korucular operasyonlara katılmamakta ancak güvenlik güçlerinin bulunmadığı durumlarda kendi köylerini savunmakla görevlidir (Tapan, 2007:118). 2012 verilerine göre 20.204 gönüllü köy korucusu vardır.

5. GEÇİCİ KÖY KORUCULARININ STATÜLERİ

Köy korucularının kamu görevlisi olmadığına dair 1940 yılında Temyiz Mahkemesi Ceza Heyeti Umumiyesi (Resmi Gazete, 1940: 13745) ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 1988 ve 1989 tarihli kararları vardır. Uyuşmazlık Mahkemesi, idari kamusal hizmetleri yerine getirenlerin amir, memur ve hizmetlilerden oluştuğunu ve köy korucularının hizmetli sınıfında olduğunu belirtmiştir. Buradan hareketle ücretli olarak çalışan hizmetliler, kamu hizmetlerinde esaslı bir rol oynamadıklarından, memurlar gibi durumlarının kanuni olarak değil sözleşmeye dayandığını belirtmiştir. Mahkeme Köy Kanunu'nda geçen *köy korucularının ihtiyar heyetince tutulacakları ve kaymakamın emri ile başlayacakları* ifadelerine bakarak bu sonuca varmıştır. Burada *ihiyar heyetince tutulma* lafzını, bir sözleşme ilişkisinin belirtisi olarak kabul etmiştir. Kaymakamın bu konuda 'uygun görmesi'nin ise 'atama tasarrufu' niteliğinde olmadığı belirtilmiştir (R.G, 1988:20122).

Geçici köy korucuları ile ilgili 1985 yılında Anayasa Mahkemesi'nin (anayasa.gov.tr, 20.09.2012), 1989 ve 1991 yılında Uyuşmazlık Mahkemesi'nin (R.G, 1991: 20827; 1994: 22004), 1996 yılında da Danıştay'ın vermiş olduğu iki karar vardır (danistay.gov.tr, 21.07.2012). Bu kararlardan 1991 yılındaki Uyuşmazlık Mahkemesi'nin vermiş olduğu karar, korucuların asker kişilerden sayılmayacağına dairdir. Bu kararda köy korucuları ve geçici köy korucuları arasında statü olarak herhangi bir ayrıma gidilmemiştir. Danıştay'ın 1996 yılında vermiş olduğu karar, geçici ve gönüllü köy korucusu, belediye meclis ve il encümenleri, il genel meclisi ve daimi encümen üyeleri, geçici işçiler ve

vekil öğretmenlerin kamu görevlisi olup olmadığı hakkındadır. Danıştay, Anayasanın 128. maddesinde geçen ‘kamu görevlileri’ kavramının yasalarda açık bir karşılığının olmadığını belirtmiş ve bu nedenle öğreti ve yargı kararlarına dayanarak ‘kamu görevlisi’ kavramını açıklamıştır. Tanımlamaya göre kamu görevlisi sayılabilmenin koşulları:

- Kamu idare ve kurumlarında kamu hizmeti gören,
- İdare örgütüne ve hizmet kadrosuna sürekli olarak girmiş ve onunla kaynaşmış,
- Örgüt içinde ve aralarında hiyerarşi bağı ve kendilerine özgü statüleri olan,
- Görevleri dışında statülerini koruyan,
- Kamu hizmetlerinin gerektirdiği alanlarda uzmanlaşmış olan kişiler kamu görevlisi veya memur sayılmaktadır.

Danıştay bu tanımlamayı yaptıktan sonra geçici ve gönüllü köy korucuları için yaptıkları hizmetleri geçici ve arızı olarak değerlendirerek kamu görevlisi saymamıştır.

Doktrinde geçici köy korucularının statüleri ile ilgili görüşler, Anayasa Mahkemesi’nin vermiş olduğu 1985 tarihli karar üzerinden tartışılmaktadır. 1985 yılında TBMM’nin seksen sekiz üyesi, Köy Kanununun 74. maddesine İki Fıkra Eklenmesine Dair Kanunun 1. maddesinin Anayasa’ya aykırı olduğu gerekçesi nedeniyle, maddenin iptali için Anayasa Mahkemesi’ne başvurmuşlardır. İptal isteminin konu ile ilgili gerekçeleri; geçici köy korucularının nitelikleri görev ve yetkilerinin ne olacağının belirtilmemesi ve bunların belirlenmesinin

‘tüzüğe’ bırakılmasıdır. Başvuranlar, gerekçe kısmında köy koruculuğu ve geçici köy koruculuğu ayırımına giderek, Köy Kanunu’nda belirtilen yetkilerin olağan zamanlarda, 1924’te uygulanmaya başlanan ve sürekli olarak görev yapan köy korucularına ait olduğunu belirtmişlerdir. Başvuranlar gerekçede, Anayasanın 128. maddesi, ikinci fıkrasında geçen “*memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri... kanunla düzenlenir*” ifadesine atıfla, geçici köy korucularının görev, yetki, hak ve yükümlülüklerinin kanunla belirlenmemesi ve bu durumun Anayasa’nın 128. maddesine aykırı olması nedeni ile maddenin iptalini talep etmişlerdir. Anayasa Mahkemesi vermiş olduğu kararda köy korucuları için geçerli hükümlerin, geçici köy korucuları için de geçerli olacağını vurgulayarak geçici köy korucusu ve köy korucusu ayırımına gitmemiştir. Akabinde geçici köy korucularının yerine getireceği görevleri genel idare esaslarına göre sürekli görev niteliğinde saymamıştır.

Duran (1986: 17-18) geçici köy korucuları ve köy korucuları arasında bir ayrıma gitmeyen Mahkeme’nin kararının yerinde olduğunu belirtmiştir. Devamında geçici köy korucularının köy korucuları ile aynı hükümlere tabi olması durumunda, yaptıkları görevin mahalli idare kolluk görevi olacağını ifade etmiştir. Bu durumda Mahkeme’nin köy korucularının kamu görevlisi olmadığına dair vermiş olduğu karar ile köy korucuları ile aynı statüde olduklarına dair görüşün çelişeceğini savunmuştur. Yukarıda bahsettiğimiz genel idare usulü- özel yönetim esasları ayırımının anlamını yitirmesinden yola çıkan Duran, köy korucularının Devlet Memurlar Kanunu’na göre işçi sayılmayacaklarından ve kamu tüzel kişiliği bulunan köy idaresi

bünyesinde bulduklarından, kamu görevlisi sayılması gerektiğini belirtmiştir. Mahkemenin geçici köy korucularının ifa ettiği görevi sürekli nitelikte görmemesine karşılık olarak da sürekliliğin çalışanın kişiliğine ve durumuna göre değil yapmış olduğu görevin niteliğine bağlı olduğunu ifade etmiştir. Böylece geçici köy korucularının geçici olmaları onların sürekliliğini ortadan kaldırmamaktadır.

Anayasa Mahkemesi ve Duran'ın yaklaşımının aksine Aslan'a (2007: 55) göre, nitelik itibariyle geçici olan bir personelin, 1982 Anayasası'nın 128. maddesinin birinci fıkrasına dâhil edilmesi ve diğer kamu görevlileri arasında kabul edilmesi yanlıştır. Nitekim madde, asli ve sürekli görevlerin yalnızca memurlar değil, diğer kamu görevlileri için de bir şart olduğunu belirtmektedir.

Duran ve Aslan'ın aynı konu üzerinden farklı yorumlar yapmalarının sebebi, 1982 Anayasası'nın konu ile ilgili maddesinin farklı yorumlanmasıdır. Genel idare usulleri- özel idare esasları ayrımını yitirdiğinden hareketle Aslan kamu görevlisi kavramını, Anayasa'nın 128. maddesindeki diğer koşulların sağlanıp sağlanmadığına bakarak yorumlamaktadır (Aslan, 2012:3). Nitekim 128. maddenin ön koşulu uygulanabilirliğini yitirse de diğer koşulların geçerliliğini koruduğu görüşü doğru bir yaklaşımdır. Bir personelin kamu görevlisi sayılıp sayılmayacağına diğer koşulları sağlayıp sağlamadığından hareketle karar verilmelidir.

Bu nedenle geçici köy korucularının kamu görevlisi olup olmadıkları tartışmasında, Anayasa'nın ilgili maddesinin diğer koşulları göz önüne alınmalıdır. Anayasa'da görülecek kamu hizmetinin asli ve sürekli olması

gerektiği belirtilmektedir. Örneğin adliye binasında bulunan icra memurunun yaptığı görev asli iken adliyeyi temizleyen temizlikçinin görevi asli sayılmayacaktır (Sancaktar, 2011:327).

Süreklielik ise iki şekilde anlaşılmaktadır. Bunlardan ilki kronolojik, yani zaman bakımından süreklilik, diğeri görevin “içerik ve yoğunluğu”ndaki istikrardır (Sancaktar, 2011:327). Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu bir kararda “*genel idare esaslarına göre yürütölen kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerde kadro esastır*” diyerek asli ve sürekliliği bir kadroya dâhil olma koşuluna bağlamaktadır (anayasa.gov.tr, 11.10.2012). Bu karar ile yaptıkları görev asli ve sürekli olmayan kamu çalışanları kamu görevlisi sayılmamaktadır. Bir başka kararda Anayasa Mahkemesi, sözleşmeli sağlık personelini diğer kamu görevlisi olarak görmüştür (anayasa.gov.tr, 12.10.2012). Çelişkili bu kararların ana sebebi Mahkeme’nin temel ilkeler koymak yerine, önüne gelen kararlara ayrı ayrı bakarak diğer kamu görevlisi kavramının içini doldurmaya çalışmasıdır (Aslan, 2007: 55). Bunu yanı sıra “sürekli görev” kavramı üzerine yapılan tartişmaların ana sebebi, sürekli görev kavramının belirli ayırıcı ölçütler ile kesinleştirilmemiş olmasıdır (Güler, 2005: 84).

Köy korucuları açısından değerlendirildiğinde, 1924 yılında eşkıyaya karşı görevlendirilen korucuların yaptıkları görev, sürekli olmasına rağmen içerik ve yoğunluk olarak istikrarlı değildir. Diğer bir ifadeyle köy korucuları sürekli olarak eşkıya ile mücadele etmemektedir. Zamanla devletin düzenli ordusunu yaygınlaştırması ile bu koruculara ihtiyaç kalmamıştır. Ancak Köy Kanunu’nda bu düzenleme yerini korumuştur.

Bu durum coğrafik yapısı nedeniyle köylerinde korucu bulundurulmasının, orada yaşayanlar açısından güven verici olması ile açıklanabilir.

Geçici köy korucuları açısından düşünüldüğünde, PKK'nın eylemlerine başladığı yıl oluşturulan sistem, ilk etapta geçici olarak kurulmuştur. Devlet, PKK örgütünü ortadan kaldırdıktan sonra muhtemelen geçici kavramını kullandığı bu sistemi de kaldıracaktır. Ancak geçici olarak kurulan bu sistemde istihdam edilen kişi sayısı sürekli artmıştır. Zaman zaman sayıda düşüş yaşansa da bugün itibariyle sayıları 40 bini geçmektedir. Geçici köy korucuları için ilk başlarda geçicilik bir özellik iken şimdi bir isim olarak kullanılmaktadır. Nitekim bunun delili; 2007 yılında geçici köy korucuları için kavram olarak 'emeklilik' lafzı kullanılsa dahi emeklilik benzeri bir sistem getirilmiş ve belirli bir yıl hizmet yapmaları durumunda aylık bağlanması kararlaştırılmıştır. İkinci bir delil; Köy Kanunu Tasarı Taslağı'nda, 'Yürürlükten Kaldırılan Hükümler' başlığı altında, 442 sayılı yasa da geçen köy korucuları ile ilgili hükümler dışında kalan diğer hükümlerin kaldırılacağı ve kalan maddelerin 1'den başlayarak yeniden numaralandırılıp, 442 sayılı Kanunu'nun isminin 'Köy Korucuları, Geçici Köy Korucuları ve Gönüllü Köy Korucuları Kanunu' olarak değişeceği belirtilmiştir (yonetibilimi.politics.ankara.edu.tr, 02.01.2013). Sonuç olarak geçici köy koruculuğu zaman açısından geçici gibi görünse de aslında sürekliliği olan bir sistemdir, içerik ve yoğunluğunda da istikrar söz konusudur. Anayasa Mahkemesi'nin, 1985 yılında uygulanmaya başlanan geçici köy korucularını aynı yıl sürekliliği nedeni ile kamu görevlisi kapsamına almaması, o tarih itibariyle uygun

bir karardır. Ancak bugün geçiciliği, sadece ayırt edici bir isim olarak kullanılan köy korucuları süreklilik koşulu ile değerlendirildiğinde kamu görevlisi sayılmalıdır. Bunun yanı sıra Anayasa Mahkemesi'nin korucuları kamu görevlisi olarak kabul etmediği karar ile yukarıda zikredilen sözleşmeli personelin kamu görevlisi sayıldığına dair kararı birbiri ile çelişmektedir (Güran, 1989: 52).

Genel idare usulü- özel yönetim usulü ayrımı ortadan kalktığından ve sürekli görev kavramı ayırıcı ölçütler ile netleşmediğinden hareketle, geçici köy korucularının kamu görevlisi kapsamına girmeye yaklaştığını söyleyebiliriz. Ancak 1982 Anayasası'nın 128. maddesinde belirtilen diğer bir koşul, *memurlar ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin* kanunla düzenlenmesidir. Geçici köy korucuları için doğrudan yapılmış yasal bir düzenleme yoktur. Köy Kanunu'nun bazı maddeleri ile görev, aylık, görev sonrası durumları düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra geçici köy korucuları ile ilgili göreve alma, görevlendirme, eğitim, sosyal haklar ve diğer konuları ile ilgili yapılmış geçici köy korucuları yönetmeliği bulunmakta ancak bu yönetmeliğe ulaşamamaktadır. Bunun nedeni 3011 sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanacak Olan Yönetmelikler Hakkında Kanun'un 1. maddesinde geçen "*milli emniyet ve milli güvenlikle ilgili olan ve gizlik derecesi taşıyan yönetmelikler yayımlanamaz*" ifadesidir. Bu yönetmelik geçici köy korucularının personel yönetiminin ilgi alanına giren görev tanımı ve bunların özlük hakları noktasında önemlidir. Ancak bu yönetmeliğin geçici köy korucularının kamu görevlisi kapsamına alınmasında bağlayıcılığı yoktur. Nitekim Anayasa Mahkemesi'nin bir

kararında sicil işlemlerinde alt sınırın Yüksek Askeri Şura kararı ile belirlenmesi sebebiyle yükselemeyen davacı binbaşının açmış olduğu davada, sicil notunu saptama yetkisinin bir idari makama bırakılmasının Anayasa'nın 128. madde, 2. fıkrasına aykırı olduğuna karar verilmiştir. Mahkeme yasayla düzenlenmesi gereken sicil notunun alt limitinin yönetsel idari takdire bırakılmasını hukuk devleti ilkesi ile bağdaştırmamış ve Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğuna karar vermiştir (anayasa.gov.tr, 11.10.2012).

Köy Kanunu'nda geçici köy korucuları için yapılan düzenlemeler Anayasa'nın bu fıkrasını karşılar nitelikte değildir. Ayrıca Köy Kanunu ek madde 18'de, Anayasa'nın belirtmiş olduğu kanunla düzenlenecek personel konularının, geçici köy korucuları için yapılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir. Anayasa'nın bu koşulunu sağlayamayan geçici köy korucuları, doğal bir sonuç olarak kamu görevlisi sıfatını taşımamaktadırlar. Doktrinde Anayasa'nın belirttiği tüm koşulları taşıyan kamu görevlilerinin her biri için yasal düzenleme mevcuttur. Bunlar; 657 sayılı DMK, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu, 926 sayılı Türk silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ve 2914 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'dur (Aslan: 2007:6).

6. SONUÇ

Geçici olarak kurulan ancak şartların izin vermemesi sebebiyle devam eden köy korucuğu sistemi, insan hakları ihlalleri ve görevi kötüye kullanma gibi olumsuz sonuçları nedeniyle sürekli tartışılmıştır. Bu nedenle çeşitli sivil toplum örgütleri, siyasiler ve devlet kurumları

tarafından bu sistemin kaldırılması gündeme getirilmiştir. Ancak yetkililerin kısa vadede bu sistemi kaldırmaya yönelik çalışmaları yoktur. Bunun göstergeleri; 6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve yukarıda zikredilen Köy Kanunu Tasarı Taslağı'dır. 6360 sayılı kanun, bu kanun ile tüzel kişiliği kaldırılan köylerde geçici ve gönüllü köy korucularının, 442 sayılı Köy Kanunu ve diğer mevzuatlarda kendilerine tanınan haklardan bir şey kaybetmeksizin görevlerine devam edecekleri ve ihtiyaç bulunması halinde aynı usul ile yeni görevlendirmelerin yapılabileceği belirtilmiştir.

Kamusal bir hizmeti doğrudan devlete bağlı olarak yerine getiren geçici köy korucuları, geniş anlamda kamu görevlisi olarak kabul edilse de dar anlamda *kamu görevlisi* ve 1982 Anayasası'nda geçen *diğer kamu görevlisi* kavramları kapsamına girmemektedirler. Doktrinde 'statüleri özellik taşıyan personel' olarak isimlendirilen geçici köy korucuları için, kamu görevlisi sayılıp sayılmayacağı tartışma konusu olan personel türü denmektedir (Gözübüyük ve Tan, 1998: 946). Bunun sebebi, geçici köy korucuları için uygulanan istihdam modelinin diğer istihdam modelleri ile benzerlik taşımamasıdır.

1982 Anayasası'nın kamu görevlileri ile ilgili maddesi, literatürde farklı şekillerde yorumlanmaktadır. Bu yorum farklılığı yüksek yargı kararlarına da yansımıştır. Bu nedenle kamu görevlisi kavramı kapsamına girecek personellerin kimler olduğu konusu tartışmalıdır. Bu tartışma ağırlıklı olarak sözleşmeli personel üzerinden yürütülmektedir.

Sözleşmeli personel ve kadrolu personel karşılaştırıldığında, personel konuları arasında ki fark azdır. Geçici köy korucularının çalıştırılma şekli, bu istihdam modellerinden tamamen ayrılmaktadır. Bununla birlikte geçici köy korucularının özlük hakları, diğer kamu çalışanlarının özlük hakları ile karşılaştırıldığında bunların çok gerisindedir. Geçici köy korucularının bu durumdan rahatsız olduklarını ve bunu sürekli gündeme getirdiklerini izlenimlerimiz sonucu bilmekteyiz. Geçici köy korucularının özlük haklarının yetersizliği ve personel konularının kanunla düzenlenmemesi hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmadığı gibi geçici köy korucularının kendilerini kamu görevlisi olarak hissetmemelerine sebep olmaktadır. Bununla birlikte, statüleri net olmayan geçici köy korucuları, görevleri olan güvenlik hizmetinin gerektirdiği yeterli eğitimi almamaktadırlar. Bu nedenle yapmış oldukları görevin hassasiyetini tam olarak anlamayan geçici köy korucuları, örneğin hukuk dışına çıkabilmekte ve insan hakları ihlali yapmaktadır. Bu da sıklıkla sistemin kaldırılmasının gündeme gelmesine neden olmaktadır.

Sistemin kaldırılması halinde geçici köy korucularının ne olacağı konusu ayrı bir tartışma konusudur. Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili Sezgin Tanrıku (tbmm.gov.tr, 05.06.2013), Nisan 2013'te, TBMM'ye sunmuş olduğu bir kanun teklifinde; güvenlik gibi hassas bir kamu hizmetinin, geçici ve statüleri muğlak olan geçici köy korucularına gördürülmesinin, hukuk devleti, insan hakları ve çağdaş yönetim anlayışı ile bağdaşmayacağını belirtmiştir. Kanun teklifinde, emeklilik yaşının 55'ten 45'e çekilmesi ve 15 yıl hizmeti olanların emekli olması, hizmet yılı dolmayanların da 3 ay içinde farklı bir kamu kurumunda istihdam

edilmesi teklif edilmiştir. Komisyonda bulunan kanun teklifi kabul edilmesi halinde, geçici köy korucularını mağdur etmeden sistemi kaldırmayı hedeflemektedir.

Geçici köy koruculuğu sisteminin kaldırılmaması halinde, öncelikli olarak yapılması gereken, geçici köy korucularının statülerini netleştirmek ve bu statünün gerektirdiği özlük haklarını vermektir. Yukarıda zikrettiğimiz 442 sayılı yasanın sadece köy korucuları için yeniden düzenlemesi ve buradaki personel konularının netleştirilmesi halinde, köy korucularının kamu görevlisi sayılmaması için sebep kalmayacaktır. Böylece genel olarak korucuların mağduriyetleri giderilecek ve kendilerini kamu görevlisi olarak göreceğ olan geçici köy korucularının görev hassasiyeti artacaktır.

KAYNAKÇA

AKGÜNER, T. (2003). “Kolluk Kavramına Genel Bir Bakış”, *Polis Dergisi*, 36, Ankara, 195-196.

AKYILMAZ, B., SEZGİNER, M., KAYA, C. (2009), *Türk İdare Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ASLAN, O.E. (2005), *Kamu Personel Rejimi: Statü Hukukundan Esnekliğe*, Ankara: TODAİE Yayınları.

ASLAN, O.E. (2007), *Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında 1982 Anayasasına Göre Kamu Personel Rejimi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ASLAN, O.E. (2012), *Kamu Personel Hukuku*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

ATAY, E.E. (2006), *İdare Hukuku*, Ankara: Turhan Kitabevi.

- AYDIN, A.H. (2011), *Türk Kamu Yönetimi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- DERDİMAN, C. (2007), *İdare Hukuku*, Bursa: Alfa- Aktüel.
- DURAN, L. (1986). “Anayasa Mahkemesine Göre Türkiye’nin Hukuk Düzeni II”, *Amme İdaresi Dergisi*, 19(2), 3-28.
- DÜNDAR, A.N. (1988), *Açıklamalı-İçtihatlı- Örnek Uygulamalı Emniyet Teşkilatı ve Hizmetleri*, Ankara: Yiğit Ofset.
- EICKELMAN, D.F. (Ed). (2007), *Social, Economic and Political Studies of the Middle East and Asia: The Settlement Issue in Turkey and the Kurds*, Boston, MA, USA: Brill Academic Publishers.
- GÖZLER, K., KAPLAN, G. (2012), *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım,
- GÖZÜBÜYÜK, A.Ş., Tan, T. (1998), *İdare Hukuku- Genel Esaslar*, Ankara: Turhan Kitabevi.
- GÜLER, B. A. (2005), *Kamu Personeli: Sistem ve Yönetim*, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- GÜNDAY, M. (2011), *İdare Hukuku*, Ankara: İmaj Yayınevi..
- GÜRAN, S. (1989), “Anayasa Mahkemesinin 1982 Anayasası Döneminde Personel Hukukuna Bakışı”, *Anayasa Yargısı Dergisi*, 6(41), 39-66.
- KARATAŞOĞLU, S., AKPINAR, M. (2011), “Geçici Köy Koruculuğu Sistemi Üzerine Bir Saha Çalışması: Beytüşşebap Örneği”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(38), 367-396.
- KAYAR, N. (2011), *Kamu Personel Yönetimi*, Bursa: Ekin Yayınevi.
- KURBAN, D. (2009), “Bir ‘Güvenlik’ Politikası Olarak Koruculuk Sistemi”, Ed. Ali Bayramoğlu, Ahmet İnel, *Almanak Türkiye 2006-2008: Güvenlik Sektörü ve Demokratik Gözetim*, İstanbul: TESEV Yayınları.

Milli Güvenlik Konseyi Tutanak Dergisi, 155. Birleşim, 9, 25.07.1983.

ÖZGÜR, A.Z. (ed.), (2009), *Jandarmanın Görev ve Yetkileri*, Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayını.

PARLAK, B., SOBACI, Z. (2005), *Kuram ve Uygulamalarda Kamu Yönetimi Ulusal ve Global Perspektifler*, Bursa: Aktüel Yayınları.

PEKER, E.B., AKÇA, İ., “Askerler, Köylüler ve Paramiliter Güçler: Türkiye’de Köy Koruculuğu Sistemi”, *Toplum ve Bilim*, 126, ss. 7-34.

SANCAKTAR, O. (2011), *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ŞAYLAN, G. (2000), *Kamu Personel Yönetiminden İnsan Kaynakları Yönetimine Geçiş*, İstanbul: TESEV Yayınları.

TAPAN, B. (2007), *Terörün Bekçileri: Hamidiye Alaylarından Günümüze Koruculuk*, Güncel Yayıncılık, İstanbul, 2007.

TBMM Genel Kurul Tutanağı, 23. Dönem, 4. Yasama Yılı, 28. Bileşim, 09.12.2009.

TBMM Tutanak Dergisi. 34. Birleşim, Dönem 5, Cilt 13, Toplantı 3, 24.01.1980.

TBMM Tutanak Dergisi. 64. Birleşim, Devre 7, Cilt 24, Toplantı 3, 13.06.1946.

TBMM Zabıt Ceridesi. 82. İnikat, Devre 6, Cilt 20, İçtimai Senesi 2, 22.09.1941.

Temyiz Mahkemesi Tevhidi İçtihat Heyeti Umumiyesi, 27 E./ 48 K. Numaralı Kararı, Tevhidi İçtihat Kararları, *Resmi Gazete*, 04.05.1940, Sayı 4500.

TORTOP, N., İSBİR, E.G., AYKAÇ, B. (1999), *Kamu Yönetimi*, Ankara: Yargı Yayınevi.

Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları, Esas No: 1988/25, Karar No: 1988/34, Karar Tarihi: 05.12.1988, *Resmi Gazete*, Sayı, 20122.

Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları, Esas No: 1991/1, Karar No: 1991/8, Karar Tarihi: 04.03.1991, *Resmi Gazete*, 21.03.1991, Sayı, 20827.

Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları, Esas No: 1994/19, Karar No: 1994/19, Karar Tarihi: 08.07.1994, *Resmi Gazete*, 25.07.1994, Sayı, 22001.

ÜZEL, M.F. (2008) *Türkiye’de İç Güvenlik Teşkilatlarının Yeniden Yapılandırılması*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin, 2008.

VERSAN, V. (1984), *Kamu Yönetimi- Siyasi ve İdari Teşkilat*, İstanbul: Fakülteler Matbaası.

YILMAZ, A., ÖKMEN, M. (2004), *Kamu Yönetimi*, Ankara: Gazi Kitabevi.

YÜCEŞAHİN, M.M., ÖZGÜR, E.M. (2006), “Türkiye’nin Güneydoğu’sunda Nüfusun Zorunlu Yerinden Oluşu: Süreçler ve Mekânsal Örüntü”, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 4(2), 15-35.

[http://www.anayasa.gov.tr/Kararlar Bilgi Bankası](http://www.anayasa.gov.tr/Kararlar/Bilgi/Bankasi). (20.09.2012); Anayasa Mahkemesi, Karar Tarihi 10.12.1985, Esas Sayısı: 1985/5, Karar Sayısı: 1985/23,

[http://www.danistay.gov.tr/Danistay Bilgi Bankası](http://www.danistay.gov.tr/Danistay/Bilgi/Bankasi). (21.07.2012). Danıştay 8. Daire, Karar No:113, Esas Yılı: 1994, Esas No: 6995, Karar Tarihi: 23.01.1996.

[http://www.danistay.gov.tr/Danistay Bilgi Bankası](http://www.danistay.gov.tr/Danistay/Bilgi/Bankasi). (21.07.2012). Danıştay 1. Daire, Karar No:242, Esas Yılı: 1996, Esas No: 131, Karar Tarihi: 19.12.1996.

[http://www.anayasa.gov.tr/Kararlar Bilgi Bankası](http://www.anayasa.gov.tr/Kararlar/Bilgi/Bankasi). (11.10.2012). Anayasa Mahkemesi, Karar Tarihi 09.02.1993, Esas Sayısı: 1992/44, Karar Sayısı: 1993/7

[http://www.anayasa.gov.tr/Kararlar Bilgi Bankası](http://www.anayasa.gov.tr/Kararlar/Bilgi/Bankasi). (12.10.2012). Anayasa Mahkemesi, Karar Tarihi 19.04.1988, Esas Sayısı: 1987/16, Karar Sayısı:1988/8

<http://yonetimbilimi.politics.ankara.edu.tr/eski/koytasari2009.pdf>, Md. 63. (02.01.2013). Köy Kanunu Tasarısı

[http://www.anayasa.gov.tr/Kararlar Bilgi Bankası](http://www.anayasa.gov.tr/Kararlar/Bilgi/Bankasi). (11.10.2012). Anayasa Mahkemesi, Karar Tarihi 31.12.1992, Esas Sayısı: 1992/40, Karar Sayısı: 1992/55,

<http://www2.tbmm.gov.tr/d24/2/2-1434.pdf>(05.06.2013).